

Testbruk i Norge og Norden

Jens Egeland, Sykehuset i Vestfold / Psykologisk
institutt UiO

Basert bl.a. på:

- ❑ **TEST USE AMONG NORDIC NEUROPSYCHOLOGISTS**

Presentasjon den nordiske og europeiske nevropsykologi konferansen i Tampere 2015

- ❑ **Following international trends while subject to past traditions: Neuropsychological test use in the Nordic countries (submitted).**

Forfattere: Egeland, J.^{1,2}, Lovstad, M.^{2,3}, Norup, A.⁴, Nybo, T.⁵, Persson, B.A.⁶, Rivera, D.F.⁷, Schanke, A-K.^{2,3} Sigurdardottir, S.^{3,8} & Arango-Lasprilla, J.C.⁷

- ❑ **Og på databasen forøvrig (begynnende arbeid med ratingskala delen av materialet).**

Testbruksundersøkelsen i 2009:

(Egeland 2010)

- Nevropsykologer var «Norgesmestre i Testbruk»
  - Gjennomsnittlig bruk av 14 tester (s.a 6)
  - Kartleggingsinstrumenter: 6,3 (s.a. 6) (like mye som andre psykologer)
  - 65 kognitive funksjonstester i bruk da.
  - 10 tester hadde en bruksfrekvens over 50 %
  - Klyngeanalyser ga holdepunkt for barne og voksenbatteri, men ingen «skoleretningsbatteri»

Vi fornyer oss. I hvert fall den gang...

- Tre av de syv mest brukte utgitt i løpet av siste 10 år (CVLT-II, D-KEFS, CCPT-II).
- Forleggerne henger etter:
  - SCL-90 mest brukt (52 %): utgitt i autorisert versjon et år **etter** spørreundersøkelsen.
  - BRIEF tredje mest brukte kartleggingsinstrument (39 %) heller ikke utgitt eller validert i 2009.
  - SCID-II (27%): Uautorisert utgave som rettighetshaveren betrakter som en piratversjon. Er annerledes enn originalen på måter som kan føre til overdiagnostisering av PF

Nye spørsmål:

Holdning til valg av tester

- Hvor omfattende er den enkelte utredning?
- Fleksibilitet i å velge tester ut eller inn?
  - ▣ Internasjonal tendens i retning av økt fleksibilitet (Rabin et al., 2005)
- Hvor fleksible er de fleksible?
  - ▣ For å kunne skreddersy testen etter pasientens problemstilling trenger man å kjenne en del tester:
    - Ha en visuell gjenkjenningsprøve tilgjengelig for de som ikke kan tegne.
    - Teste konsentrasjon med noe annet enn CW-Interferens ved fargeblindhet
    - Kunne ha tester som måler overordnet styring på tvers av stimulus og responsmodaliteter når vi ser etter subtile men konsistente utfall

Testbrukshyppighet hos brukerne

- Den forrige undersøkelsen skilte ikke mellom tester man har brukt en gang og tester i daglig bruk
- Hva brukes som standard og hva er «tilleggstester» til spesielle situasjoner?

Hvordan forholder våre testbruksvaner seg til kolleger i Norden

- Litt ulike tradisjoner:
  - ▣ Halstead-Reitan i Norge (Hallgrim Kløve)
  - ▣ Luria i Danmark (Anne Lise Christensen)
  - ▣ Kognitiv retning i Sverige (Lars Gøran Nilsson)
  - ▣ Luria og Tysk rehab.tradisjon (Goldstein) i Finland
- Er det et Nordisk testbatteri? Finnes det rester av historiske tradisjoner mellom landene?

I hvilket omfang og hvorfor bruker vi spørreskjema?

- Nevropsykologer kan mye om psykometri. Vi brukte likevel ikke spørreskjemaer mer enn andre psykologer i 2009
- Mulige grunner til å bruke spørreskjema:
  - Kvalitetsikre våre vurderinger av kognitive vansker
    - Jmf. Lav økologisk validitet, vansker med å fange opp svikt i eksekutivfunksjoner i høystrukturer oppgaverettet situasjon. Eks: BRIEF
  - Få informasjon om andre funksjoner som er relevante men som ikke kan testes: Søvn, trettbarhet , Alkoholbruk (eks. Fatigue severity scale, AUDIT)
  - Kartlegge psykiatriske/psykologiske symptomer (SCL-90, BDI-II)
  - Diagnoseverktøy (SCID, MINI)

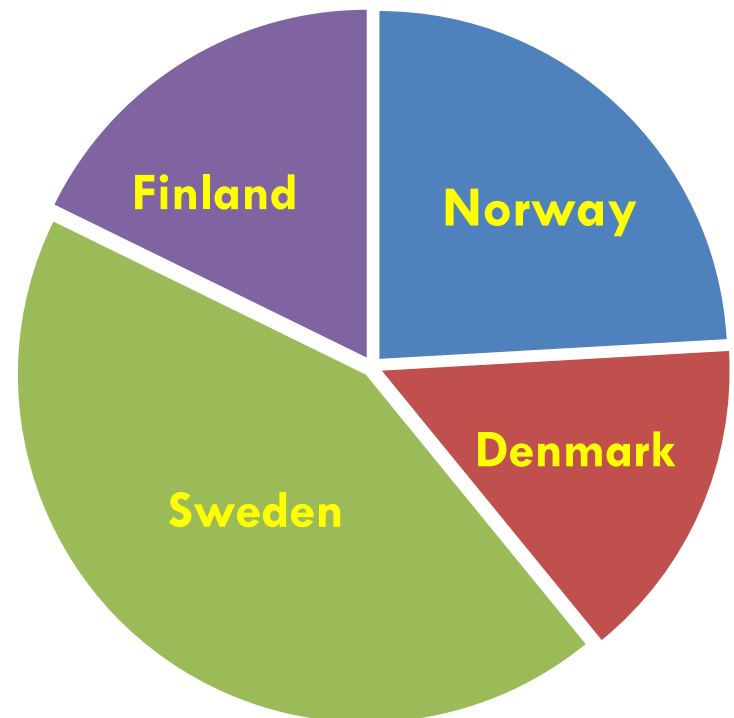

Metode: Elektronisk spørreskjemaundersøkelse

- Del av en internasjonal undersøkelse av vilkår for nevropsykologer (Arrango et al., under vurdering)
- For Norden ble en liste over 117 tilgjengelige tester og 38 spørreskjema lagt til den internasjonale undersøkelsen.
- Sendt medlemmer av de nordiske nevropsykologiske foreninger (Norge: også ikke-medlemmer som enten er spesialister eller følger spesialistutdanning).

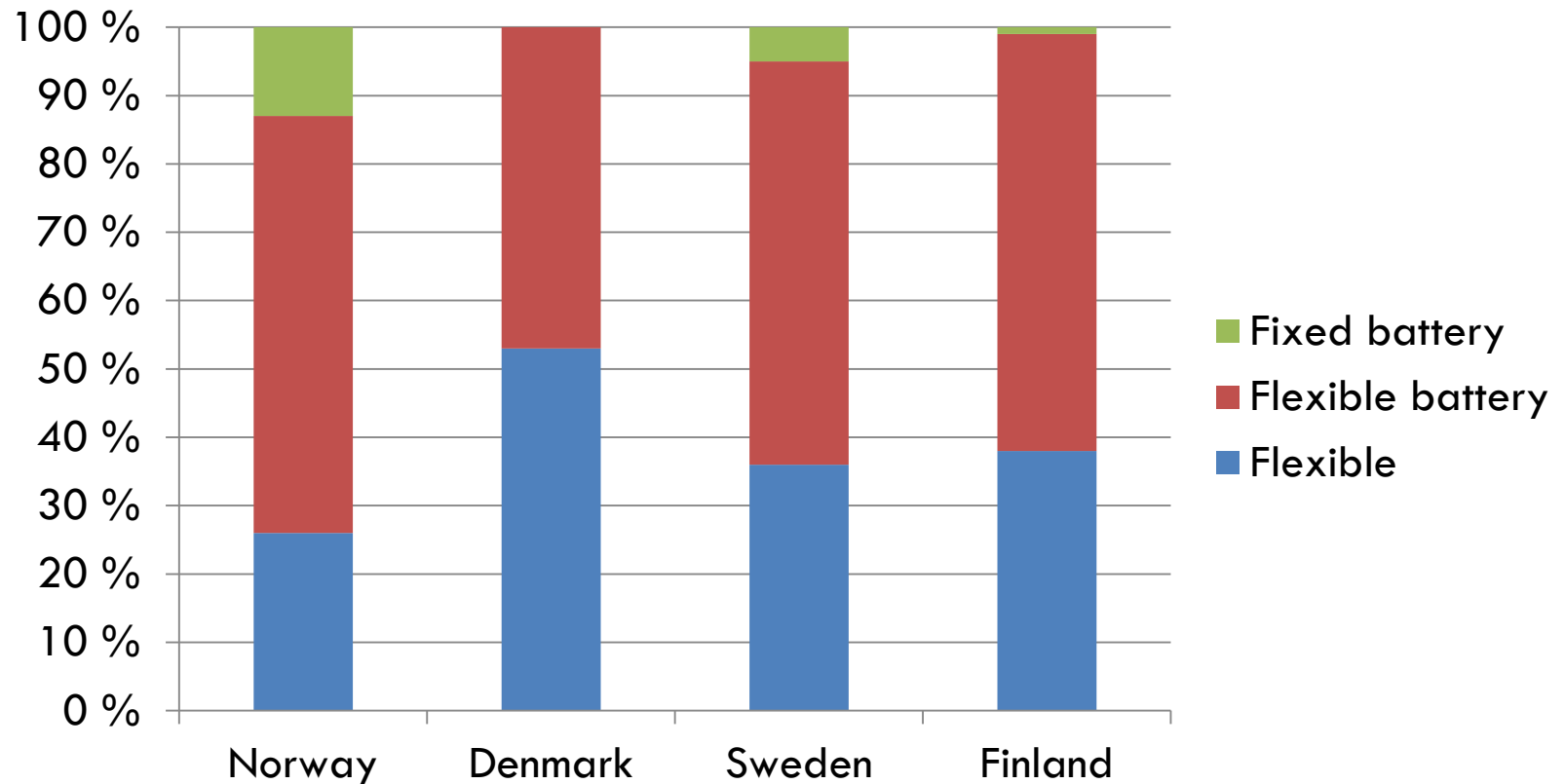
Respondenter

- 1040 nevropsykologer besvarte undersøkelsen
- Av disse besvarte 702 test-delen

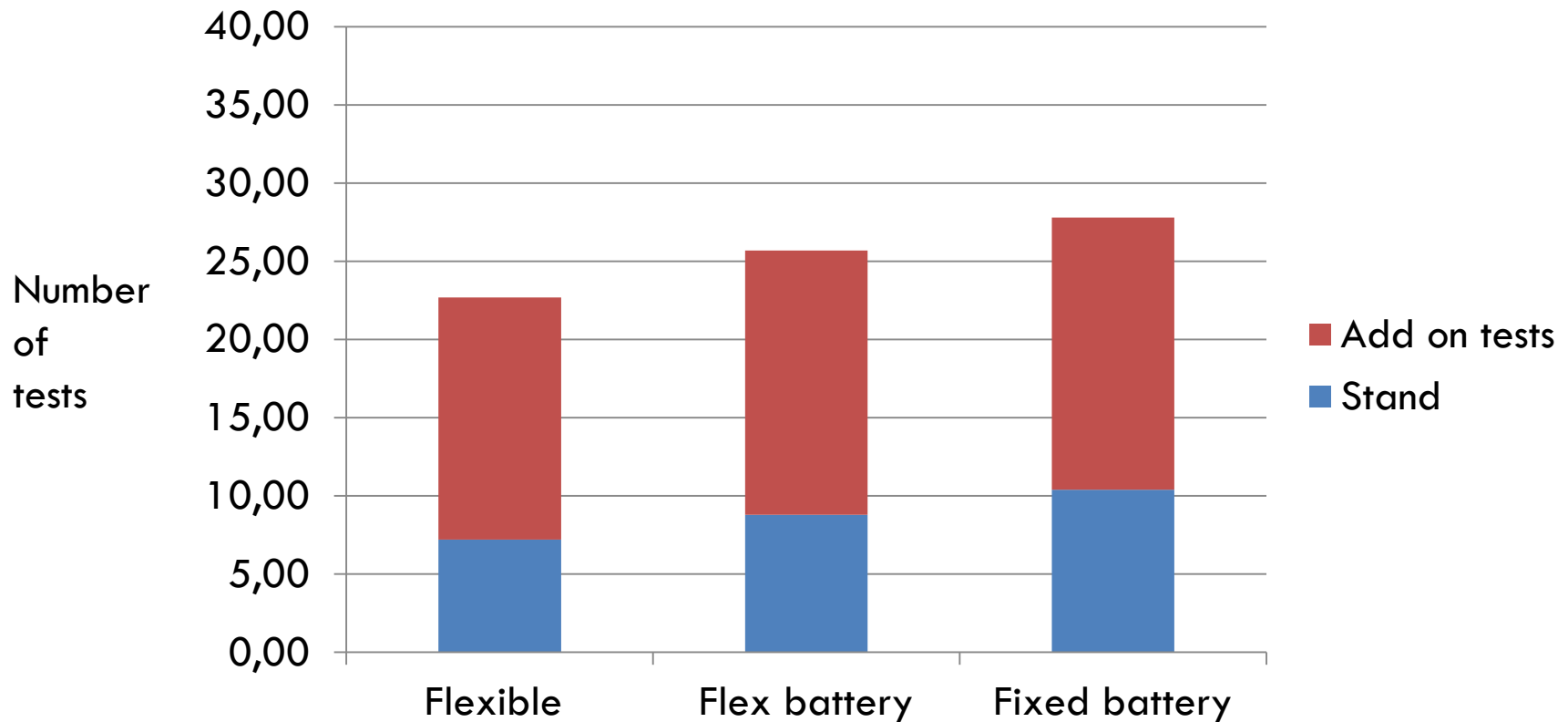
- Alder: 47
- Flere menn i Norge enn i Finnland og Danmark
- Senioritet: Norge > Danmark
- Flere spesialister i Norge, færre i Sverige
- Flere med doktorgrad i Norge enn i Sverige

Kriterier for valg av tester

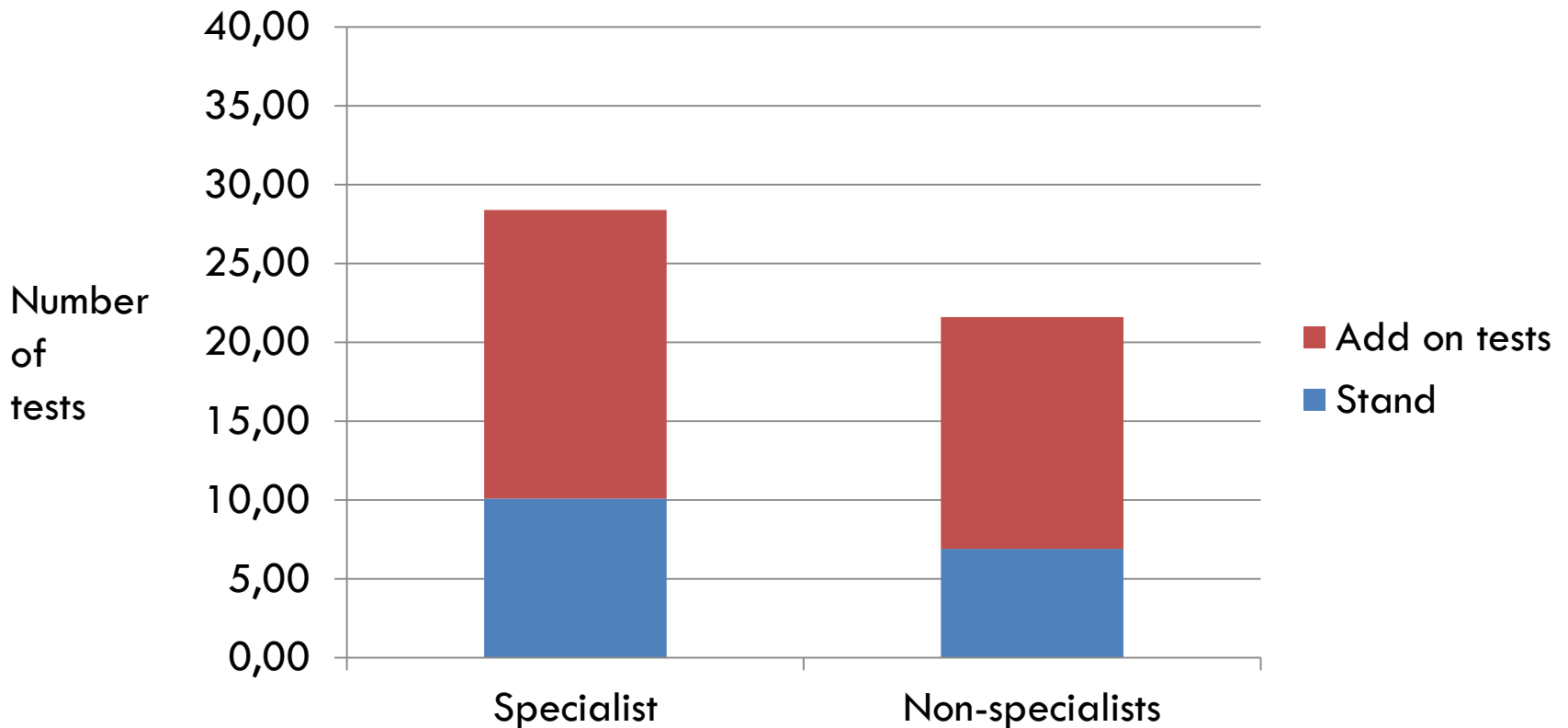
- Flexibility rules!
- Dansker med fleksible enn Svensker og Nordmenn
- Flere som bruker faste testbatterier i Norge (men likevel en minoritet)

Test bruk utfra holdning til testvalg

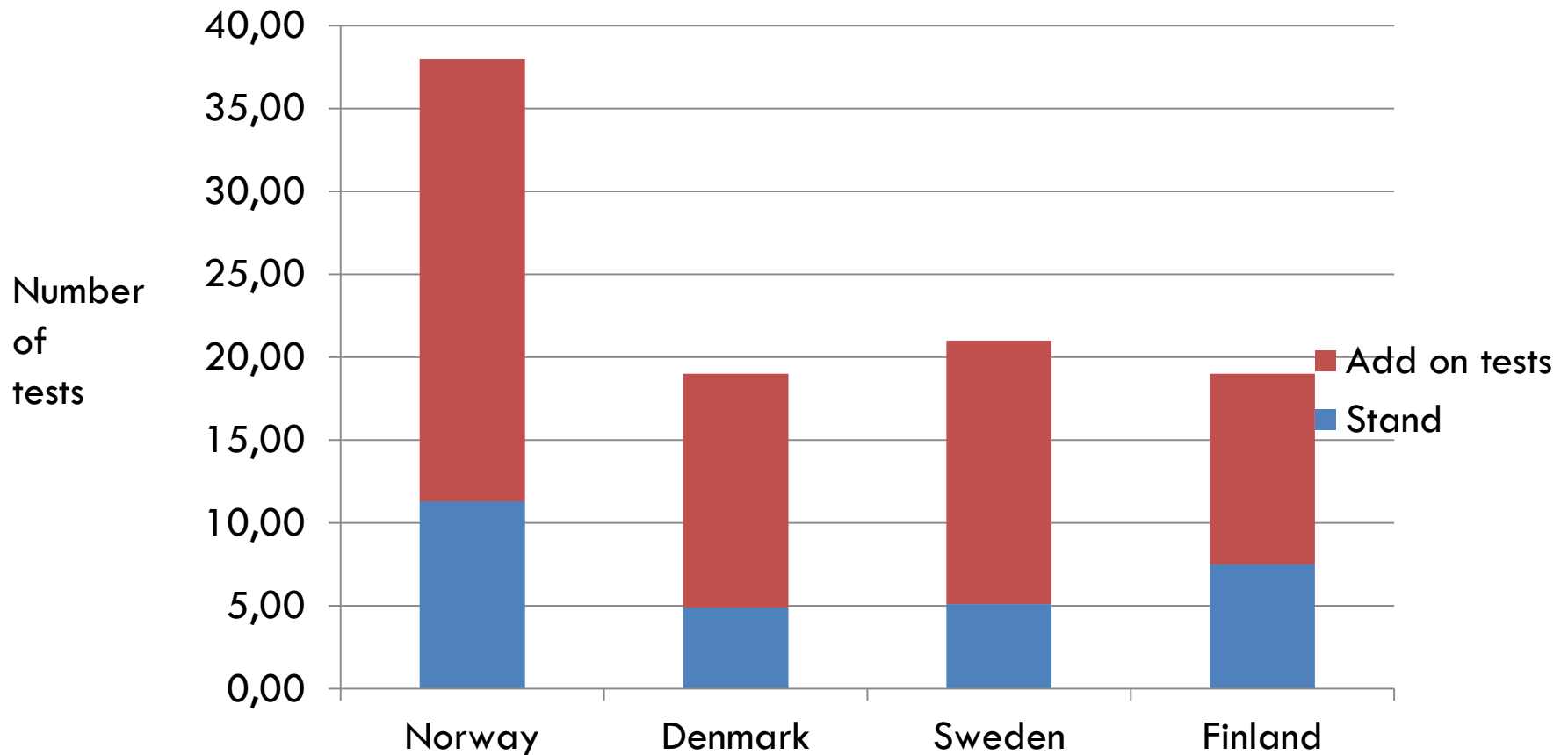
“De fleksible” bruker færre tester, men har også færre tester å velge blant.

Testbruk utfra spesialistgodkjenning

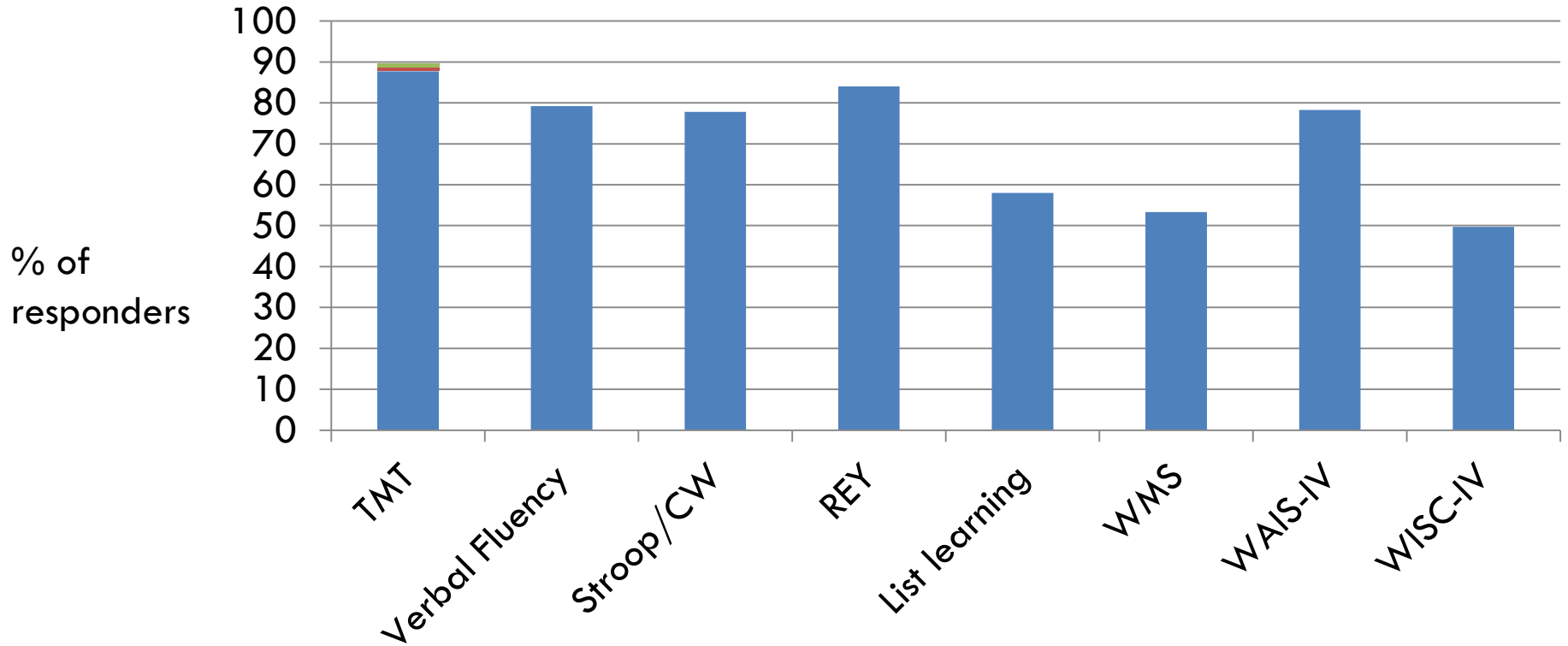
Spesialister bruker flere tester samlet sett og i standard undersøkelser

Test bruk ut fra land

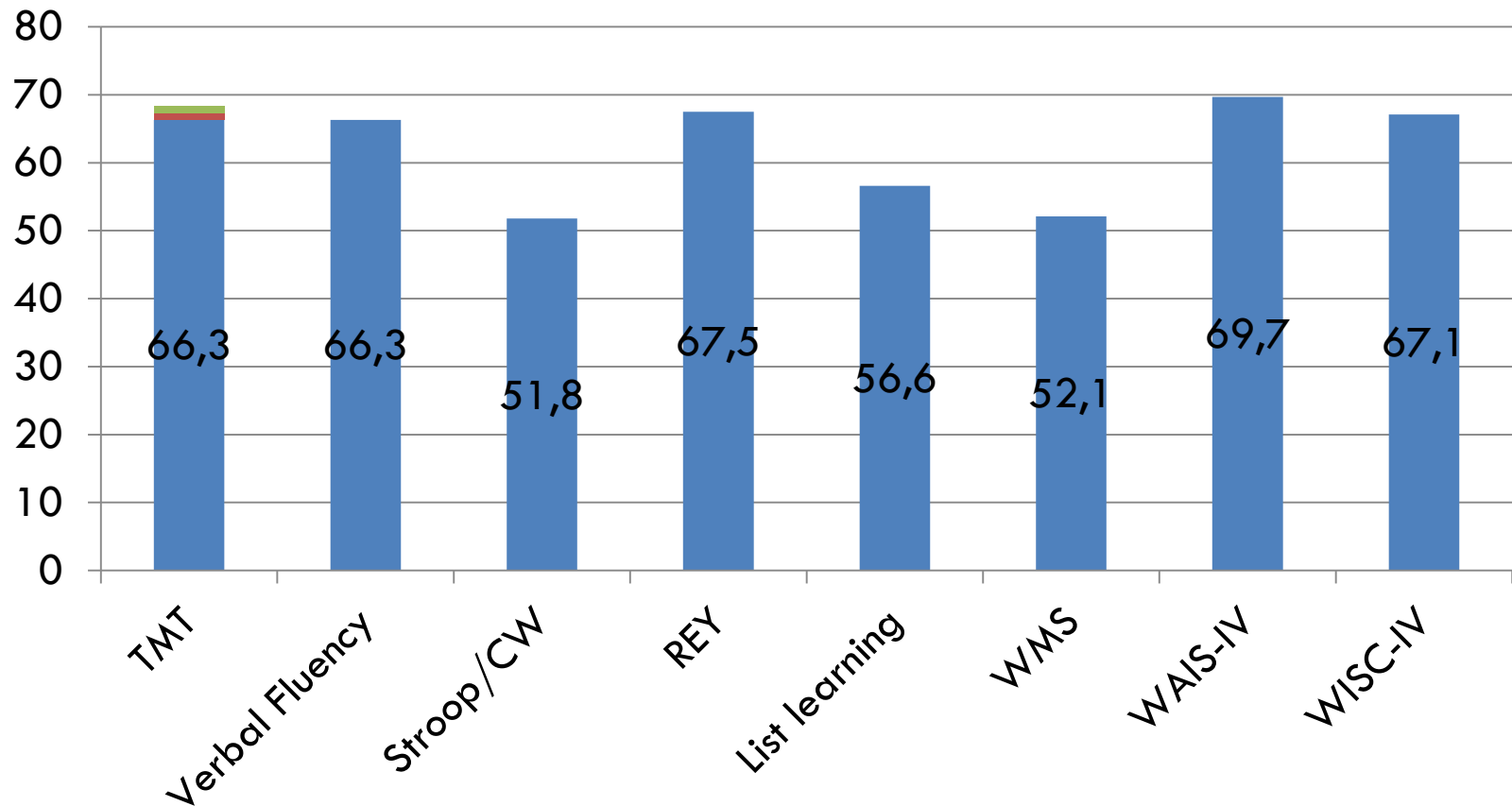

Norske nevropsykologer bruker og kjenner flere tester enn våre nordiske kolleger

De mest brukte testene....

De testene som brukes av flest,- brukes også oftest blant sine brukere

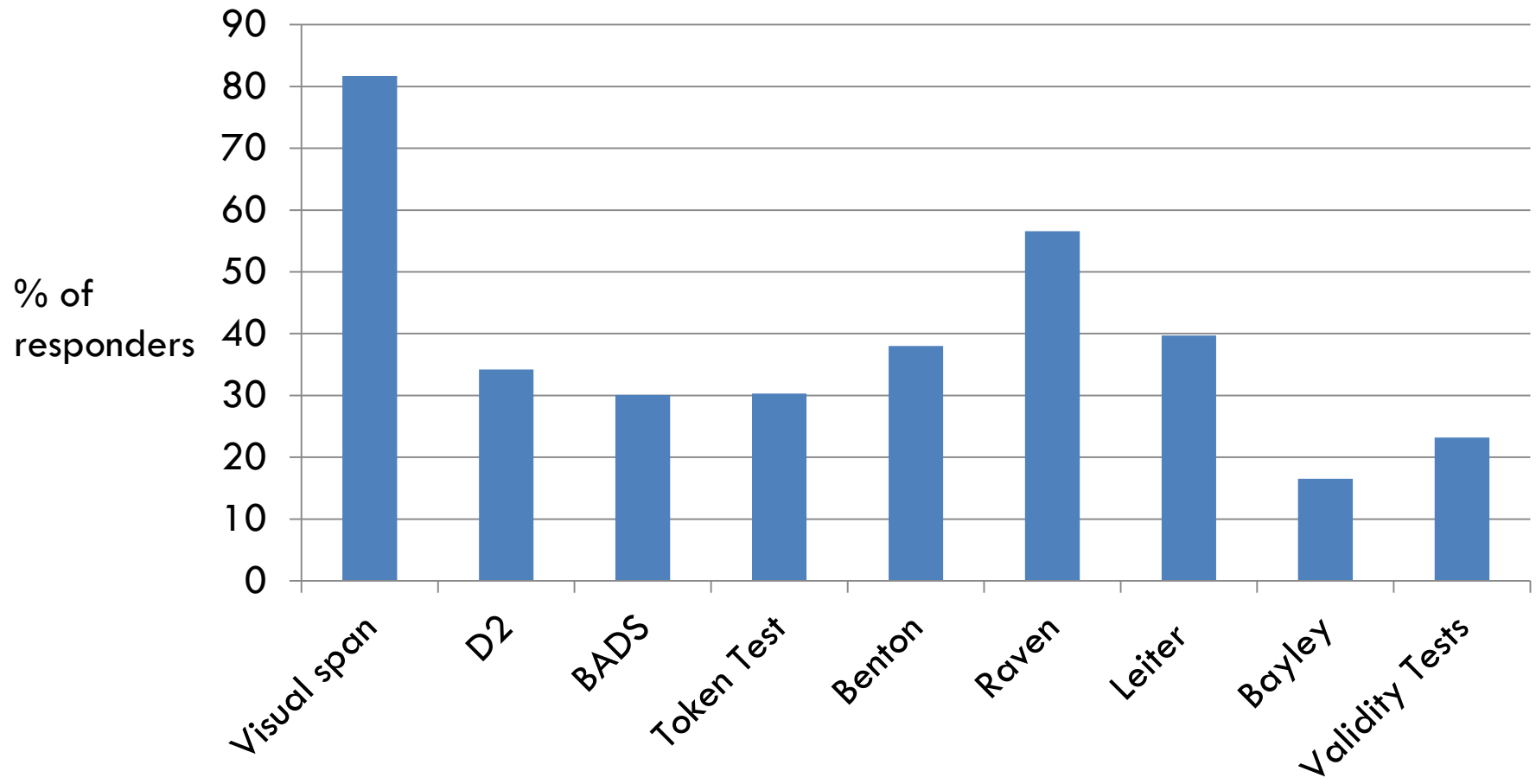

Prosent av de som bruker testen noensinne som også bruker den I standard undersøkelser

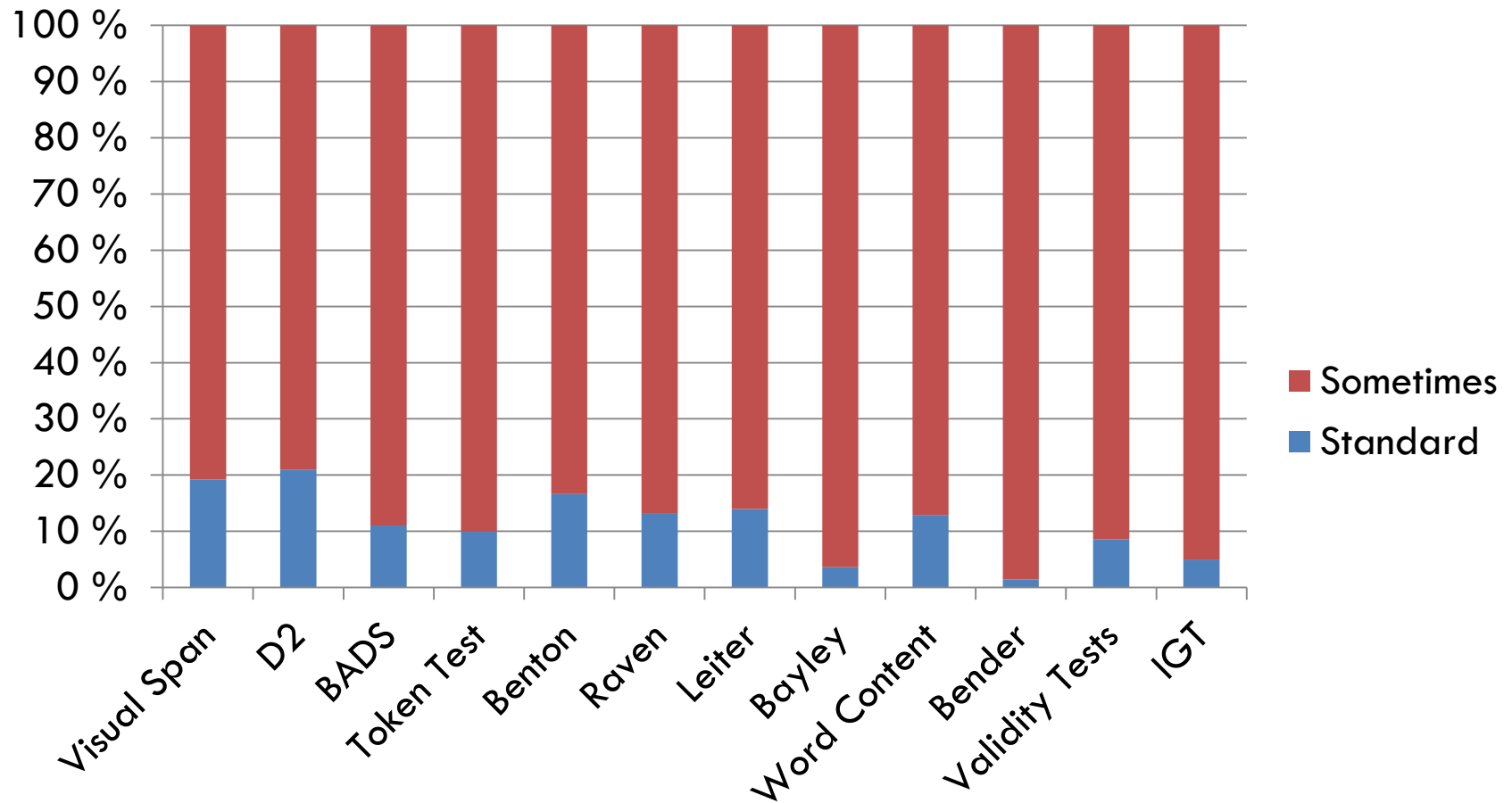

De mest typiske «tilleggstestene»

Brukt av mange, men sjelden som standard

Bruk av de mest typiske «add on» testene i standard us.

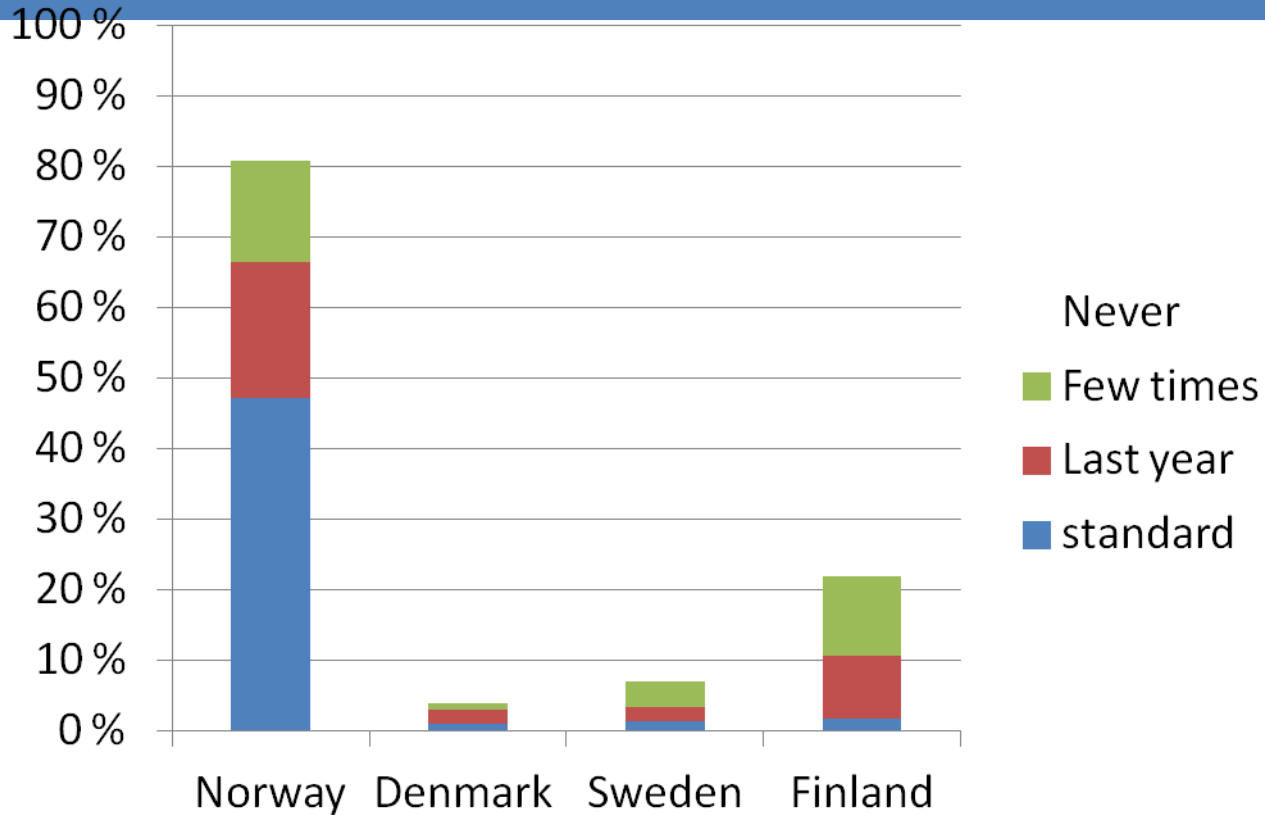

Et grundigere blikk på et utvalgt funksjonsområde..

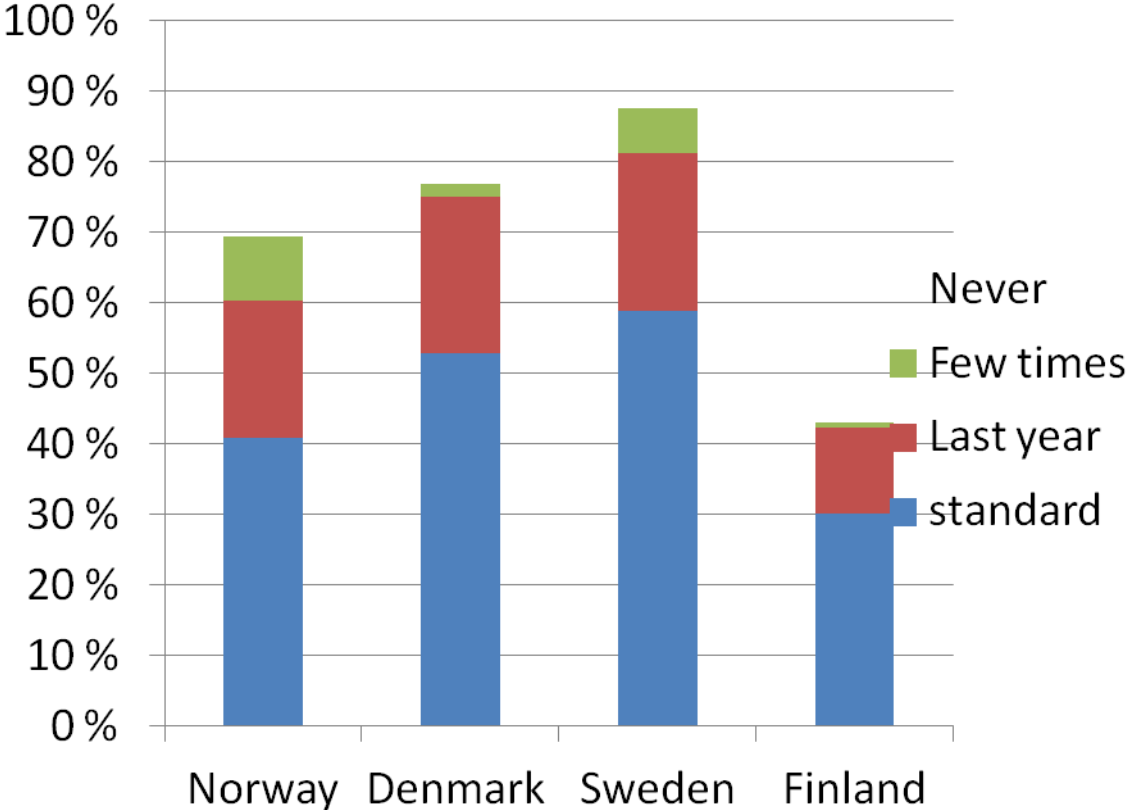

- Hukommelsestester

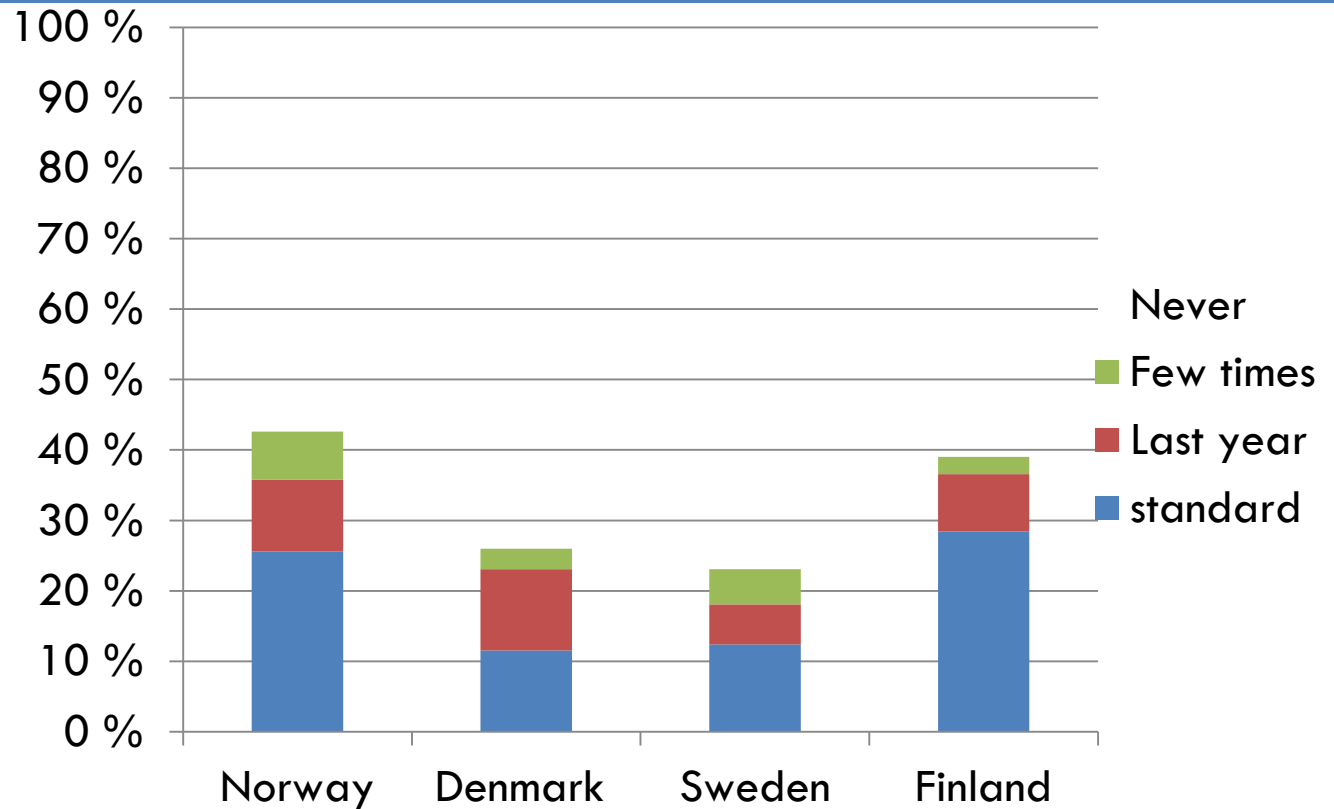
California Verbal Learning Test

Rey Complex Figure Test

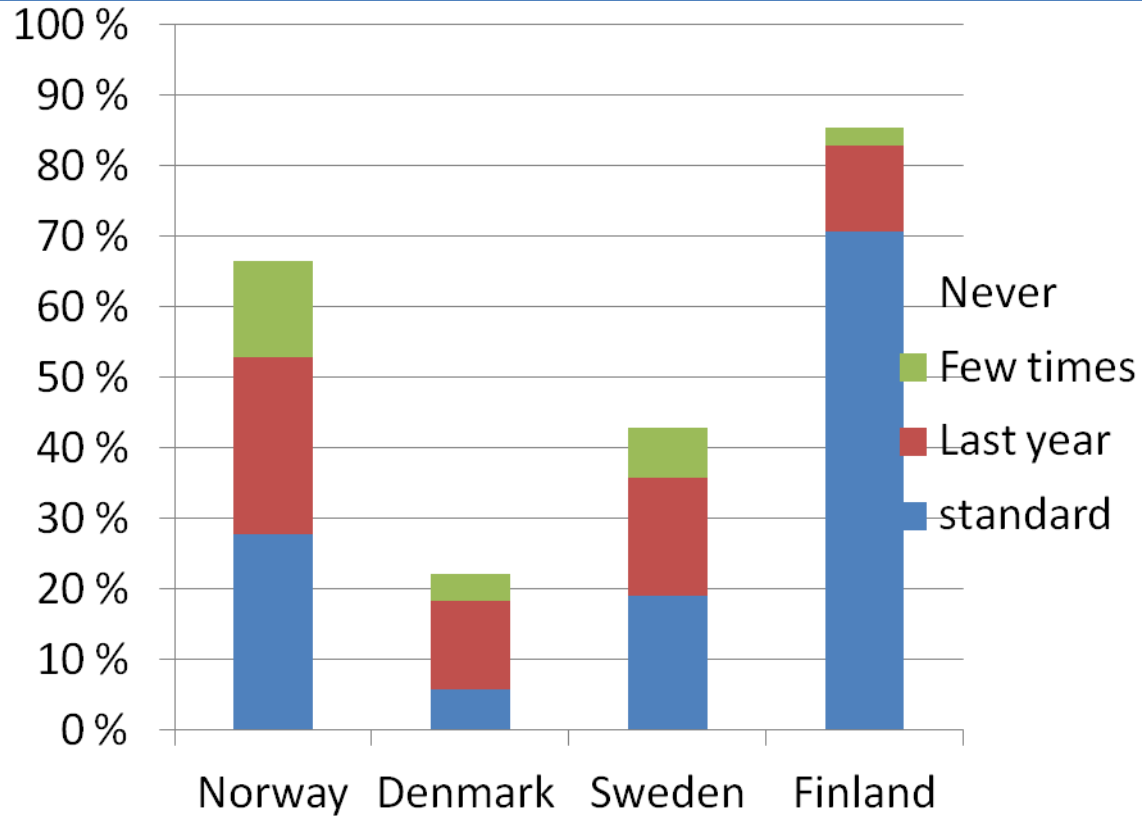

Rey Osterrieth Complex Figure Task

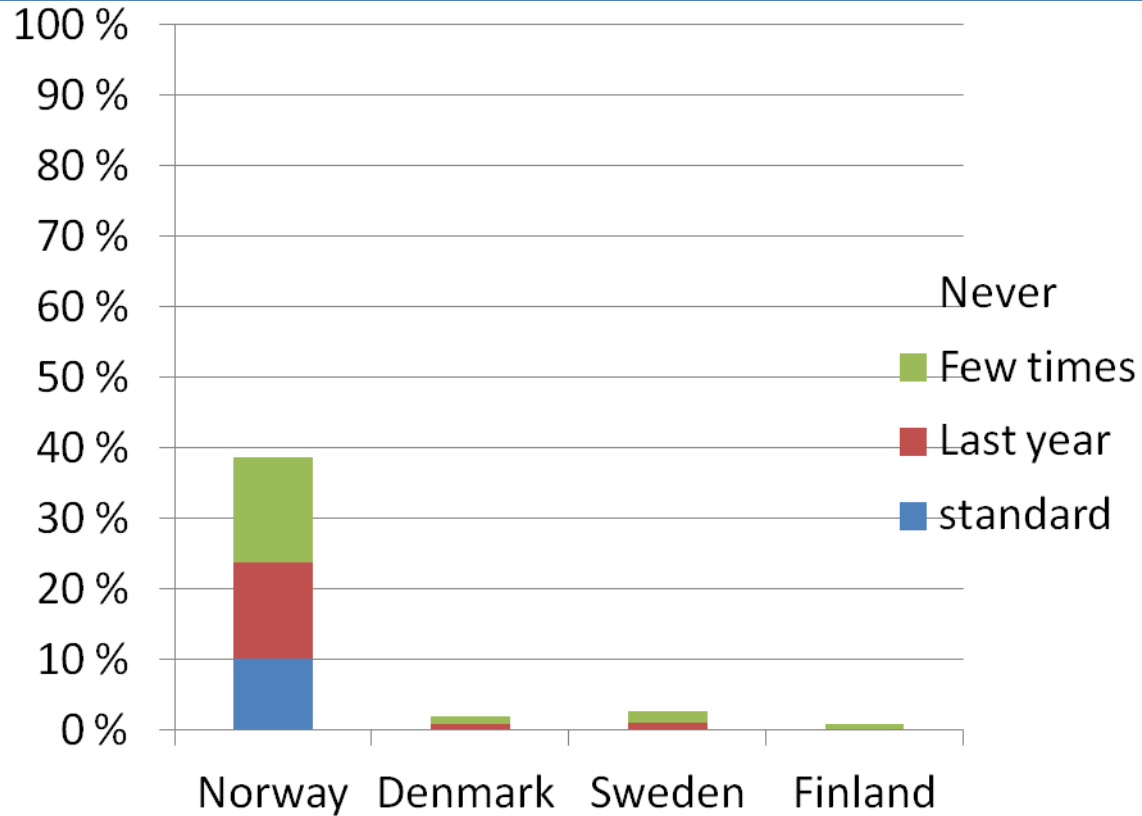

Memory batteries:

Wechsler Memory Scale-III

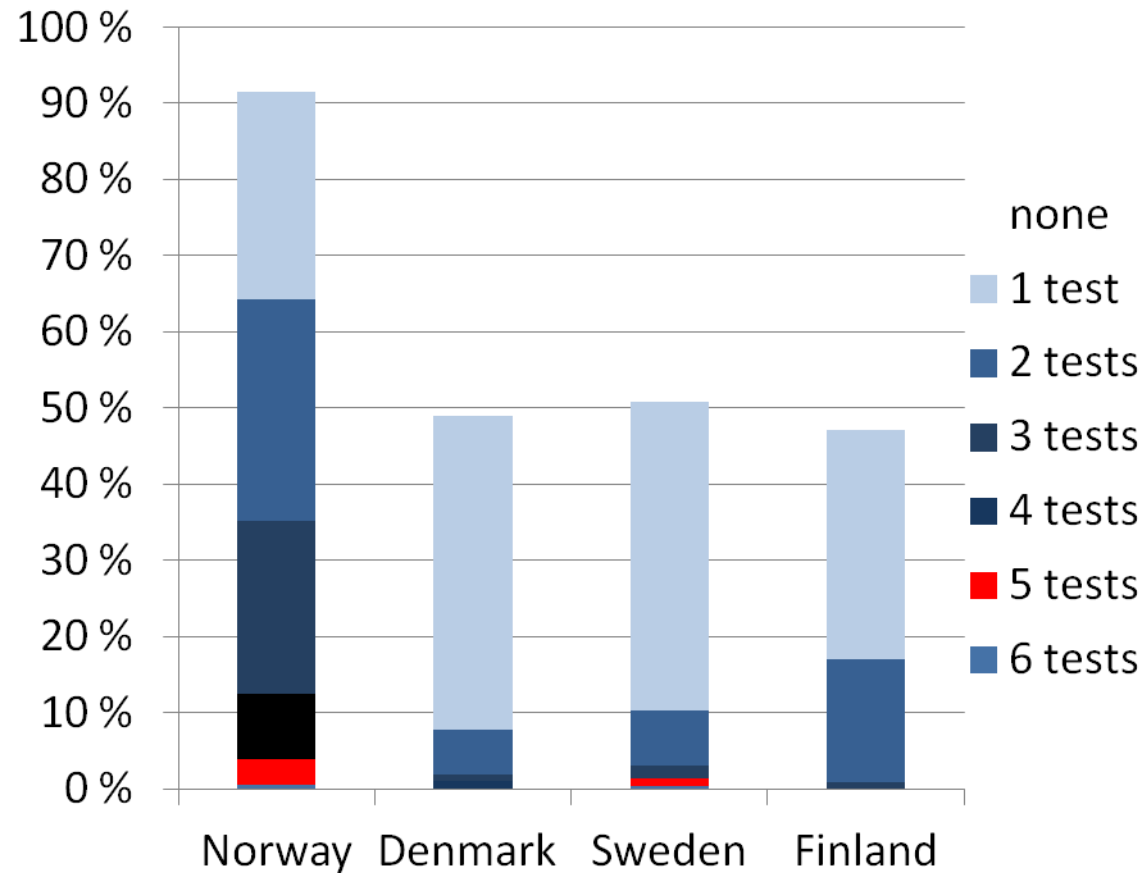
Continuous Visual Memory Test

Listel ringstester, enhver bruksfrekvens

(CVLT-II, RAVLT, HVL, CAVLT-2, CVLT-C, Claeson-Dahl, Luria-10 words, Våle-testen)

Oppsummering: Hukommelse

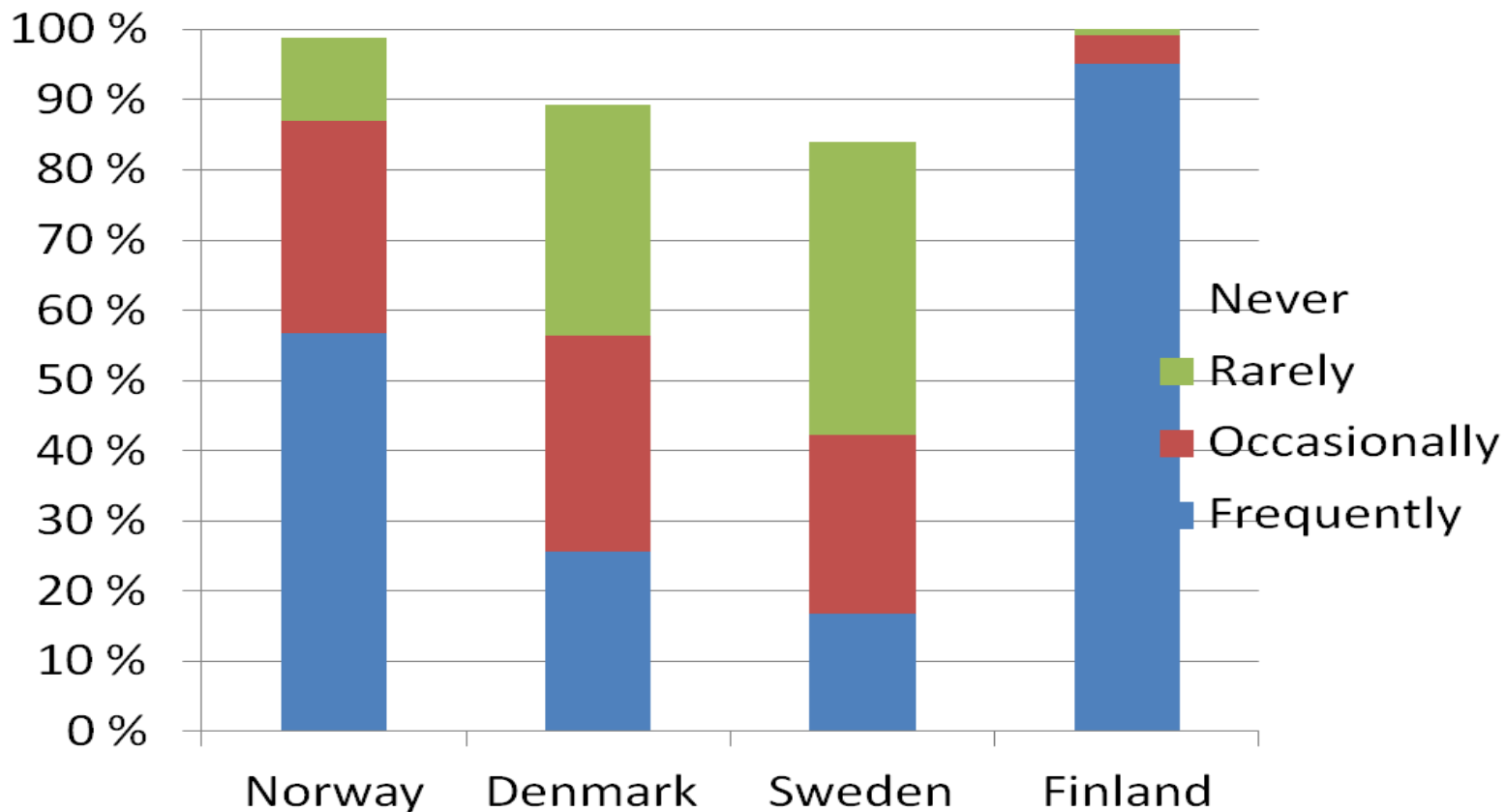
- Listelæringsparadigmet står sterkest
  - ▣ Muliggjør prosessanalyser (recency/primacy, semantisk organisering)
  - ▣ Muliggjør analyser av faser i læringen (innlæring, gjenkalling, gjenkjenning)
- Rey Complex Figure Test mest brukt visuelle test
  - ▣ God test, men lar seg tidvis ikke bruke (krever motorikk, sensitiv for organiseringsvansker)
  - ▣ Norske nevropsykologer har alternative tester tilgjengelig i større grad (Gjenkjenningsprøver med mindre krav til egenorganisering og motorikk)
- *Funksjonsrene* prøver dominerer: lite bruk av mer dagliglivsnære tester (eksempelvis Rivermead Behavior Memory Test)

Undersøkelse av motorikk

- Gjør vi det vi sier vi gjør?

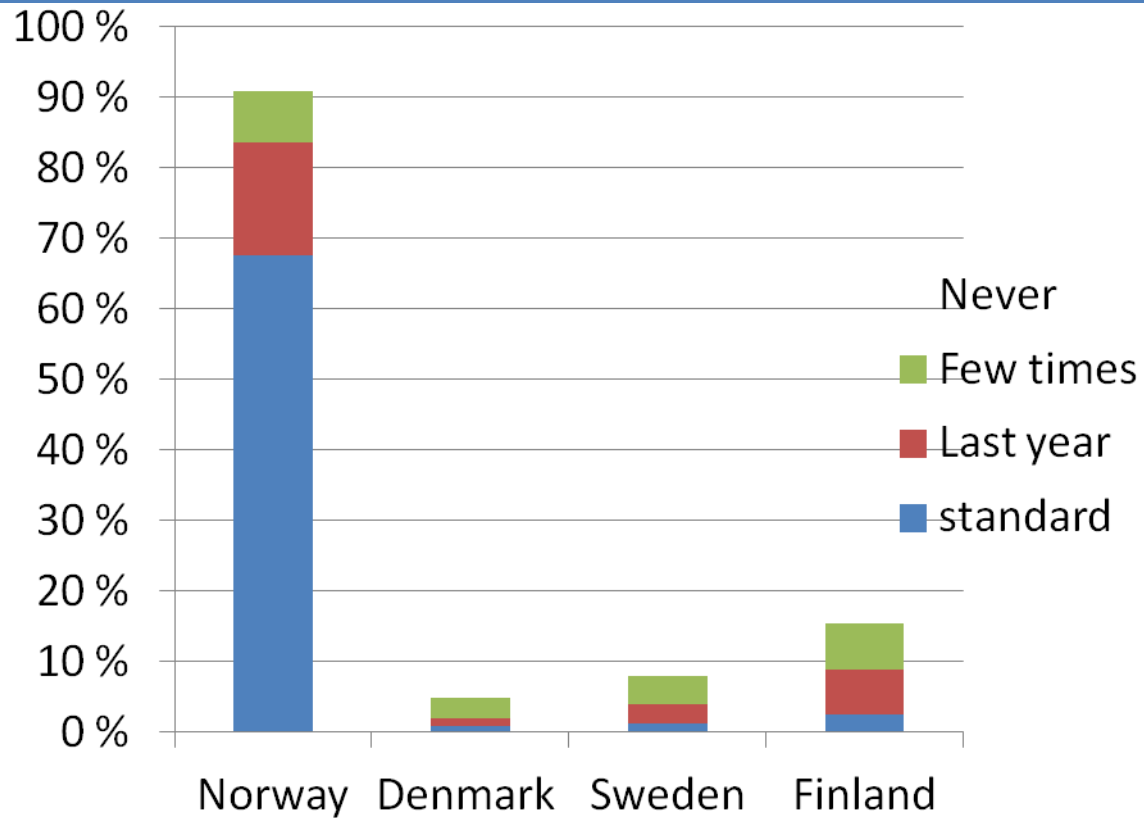
Egenrapportering av hvor ofte motorisk funksjon undersøkes?

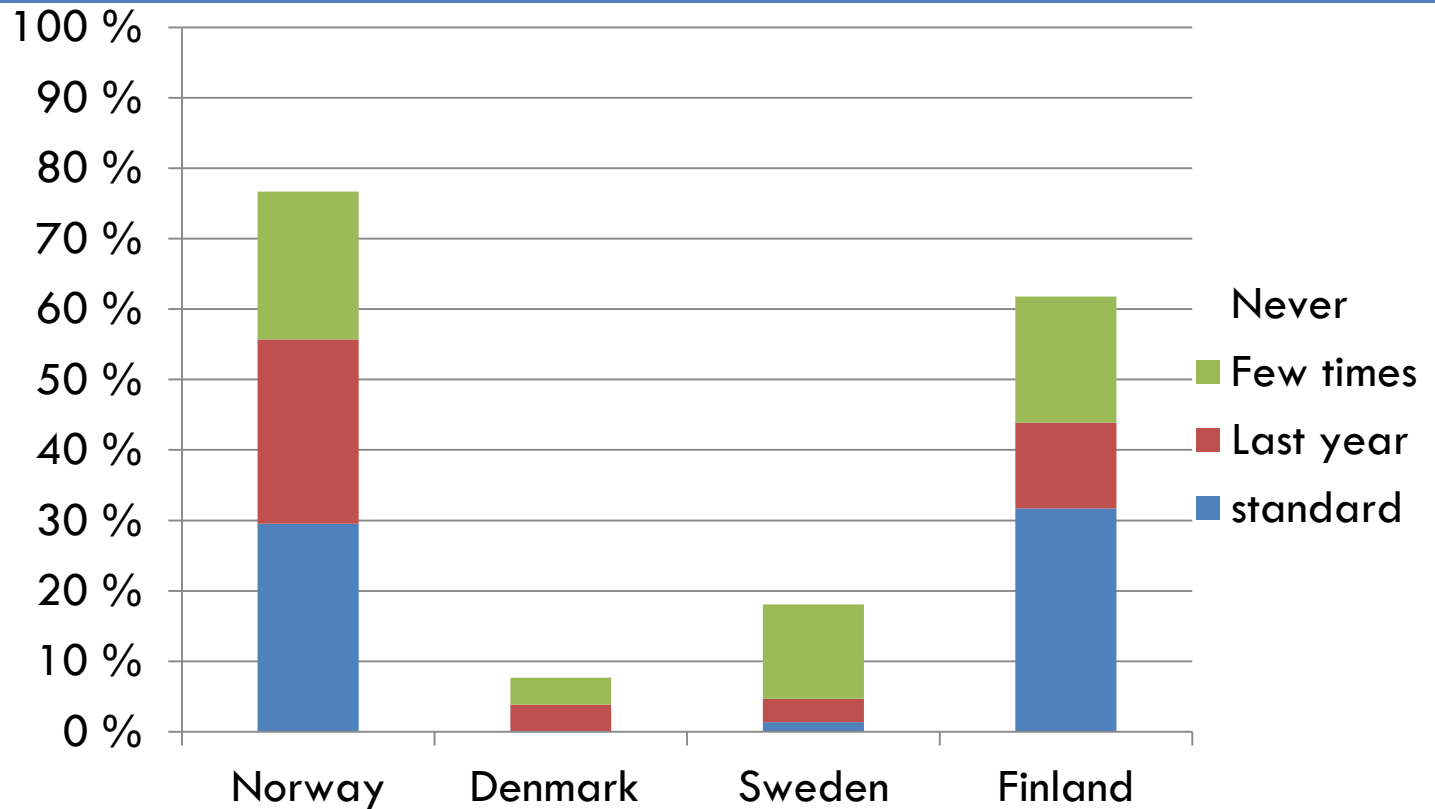
De fleste har som intensjon at en NP us. må utsi noe om motorikk, - men hva gjør vi?

Tests of motor function:

Grooved Pegboard

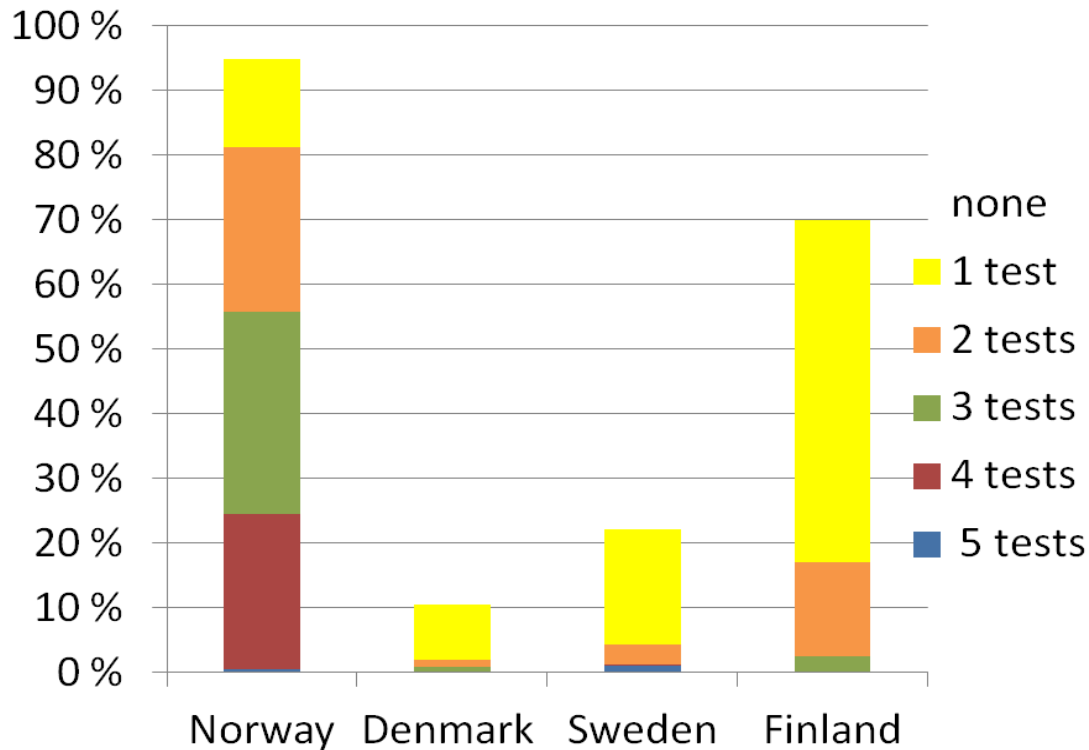

Finger tapping

Use of Motor Tests

(Grooved Pegboard, Purdue Pegboard, Motor Steadiness, Grip Strength, Finger Tapping)

De færreste danske og svenske kolleger har noensinne brukt noen av disse testene. Uklart hva de da gjør.

Andre funn (Egeland et al, under review):

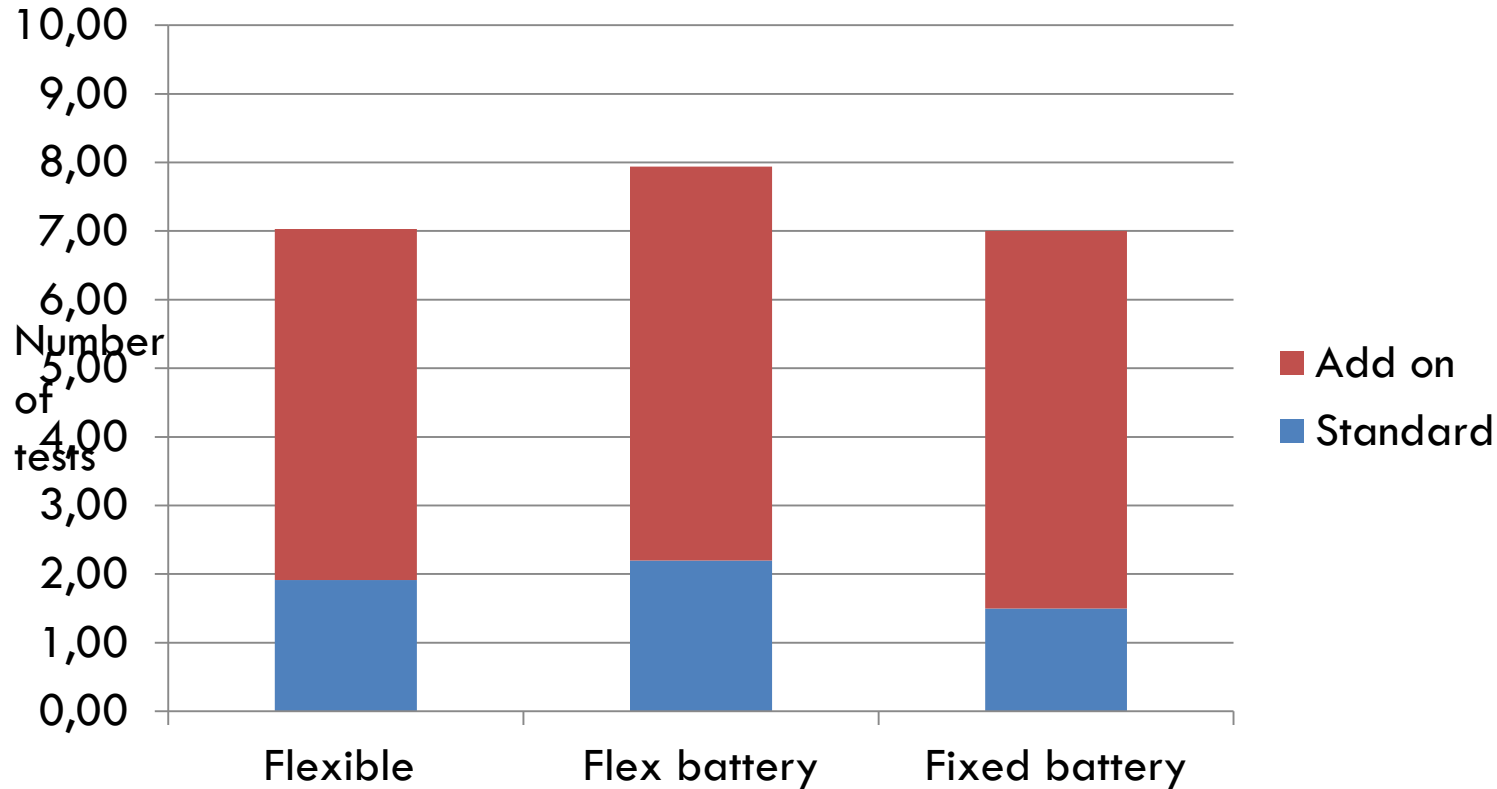
- De fleste tester (Anglo)-Amerikansk opprinnelse
- Unntak er Våle-testen (Norge) og Claeson-Dahl (Sverige)
- Conners' CPT mest brukte datatest i Norden som i USA.
- Mangel på kunnskaps/ferdighetstester (Achievement) tester
- De mest brukte testene grupperer seg innenfor EF/oppmerksomhet og Evnetesting og er trolig likt det man vil finne i USA.
- Skolereettingene (Halstead-Reitan og Luria) er historie
- Men en *viktig* del av vår historie:
  - Forklarer trolig hvorfor det brukes mange tester i Norge og få i Danmark
  - Tenker likt (prosesstenkning), men har forskjellig holdning til måling (kvantitativ vs. Kvalitativ prosess)

Spørreskjema

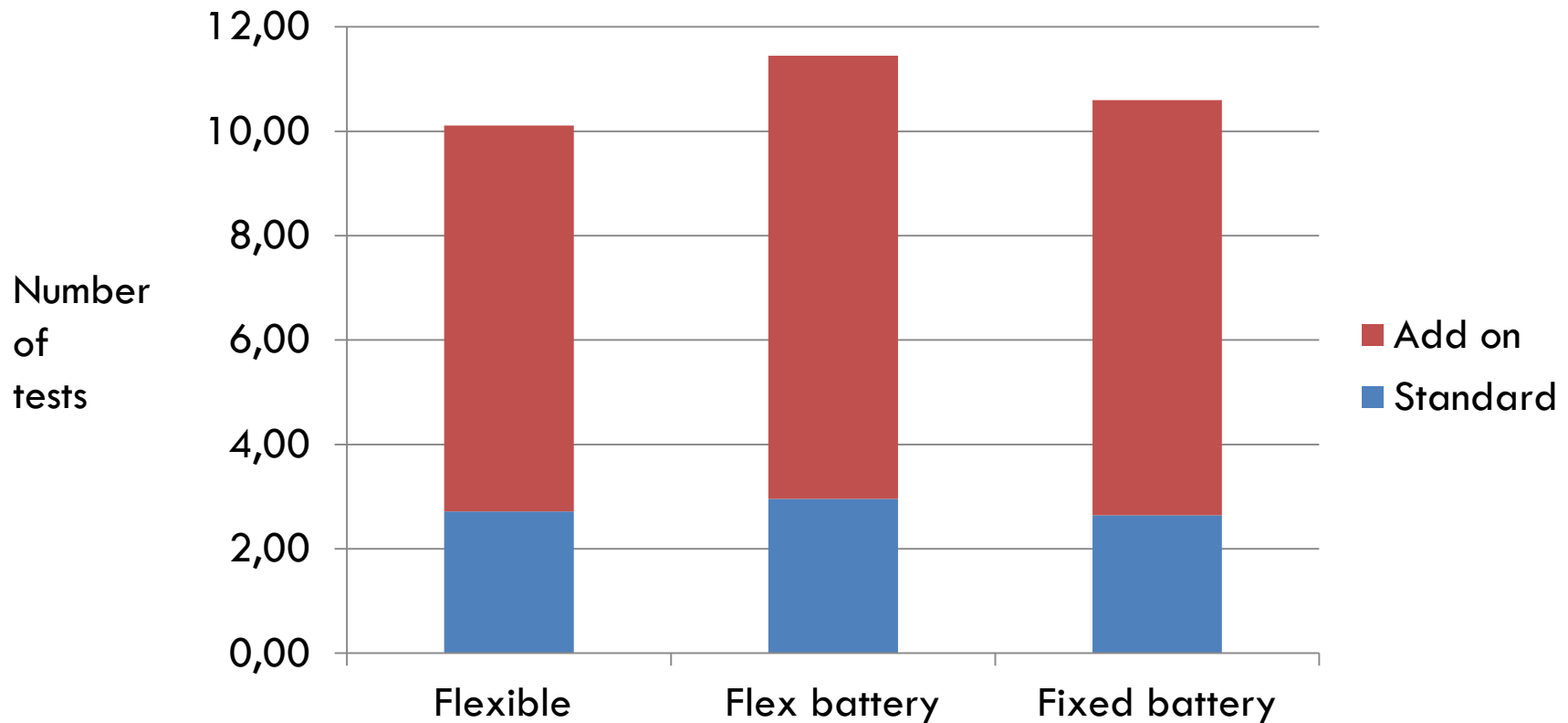
Spørreskjemabruk utfra holdning til testvalg, Norden

Ingen signifikant forskjell

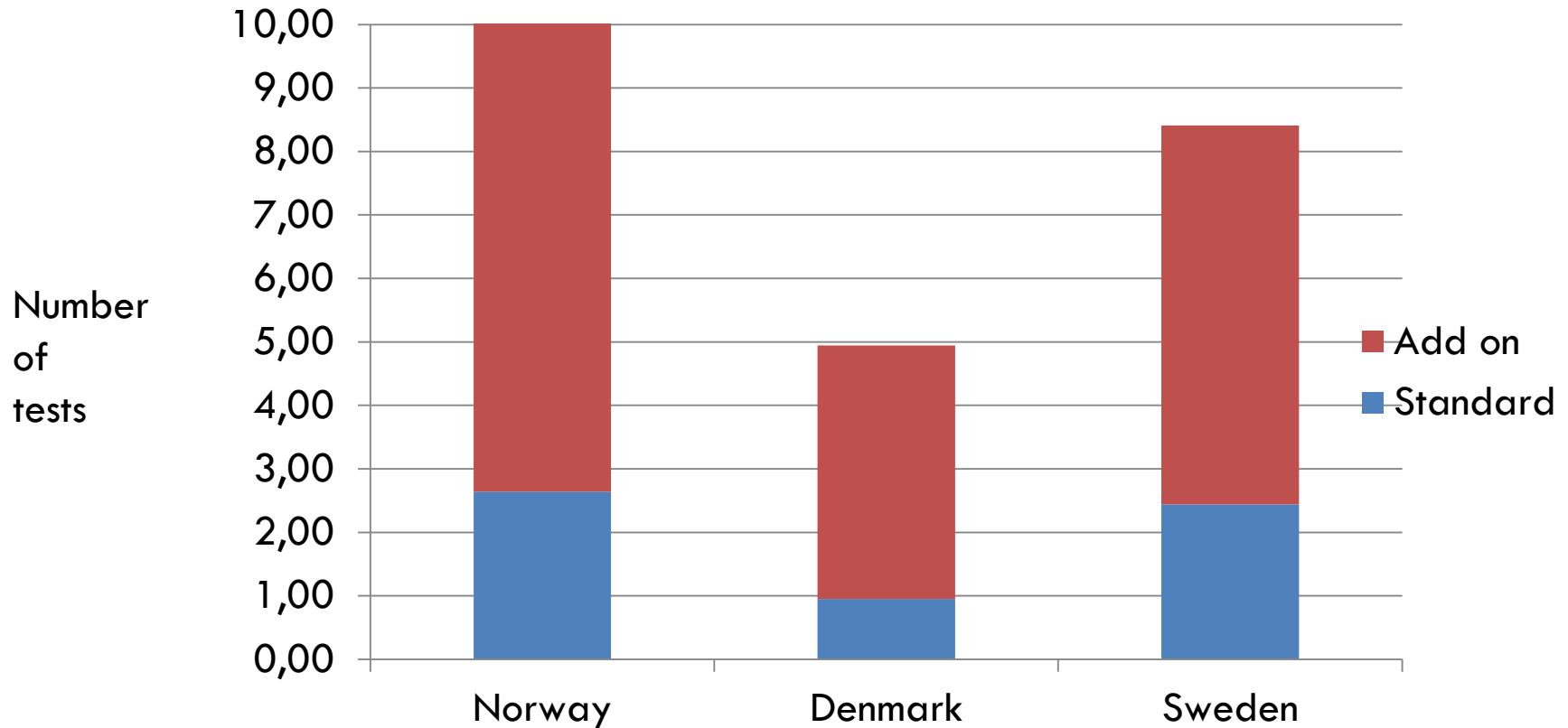
Heller ingen forskjell utfra spesialiststatus

Spørreskjemabruk utfra holdning til testvalg, Norge

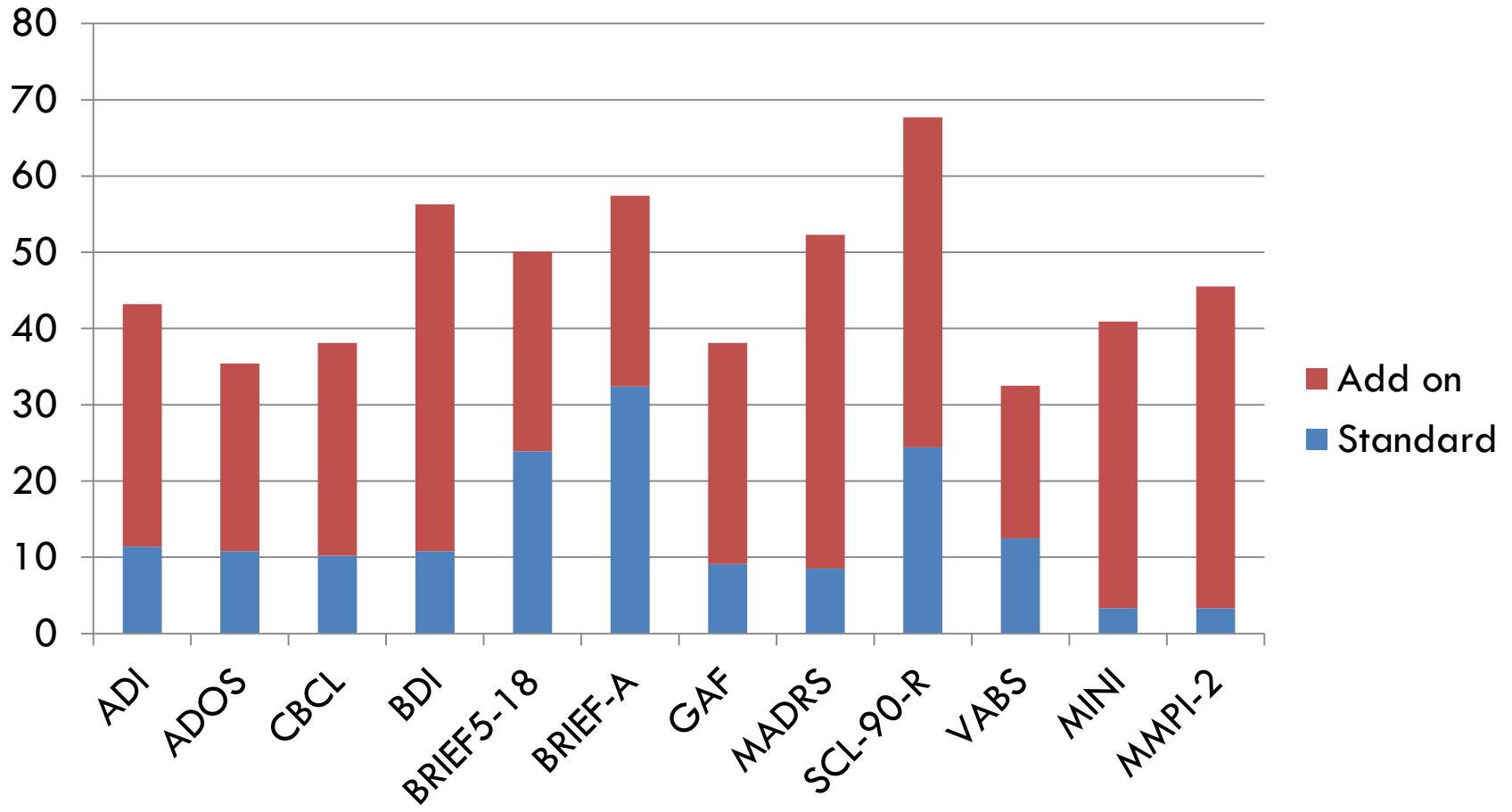
De som bruker Fleksibelt batteri har flere spørreskjema i samlet bruk (mer å velge mellom).
Ingen forskjell ut fra spesialiststatus.

Spørreskjema ut fra land i Norden

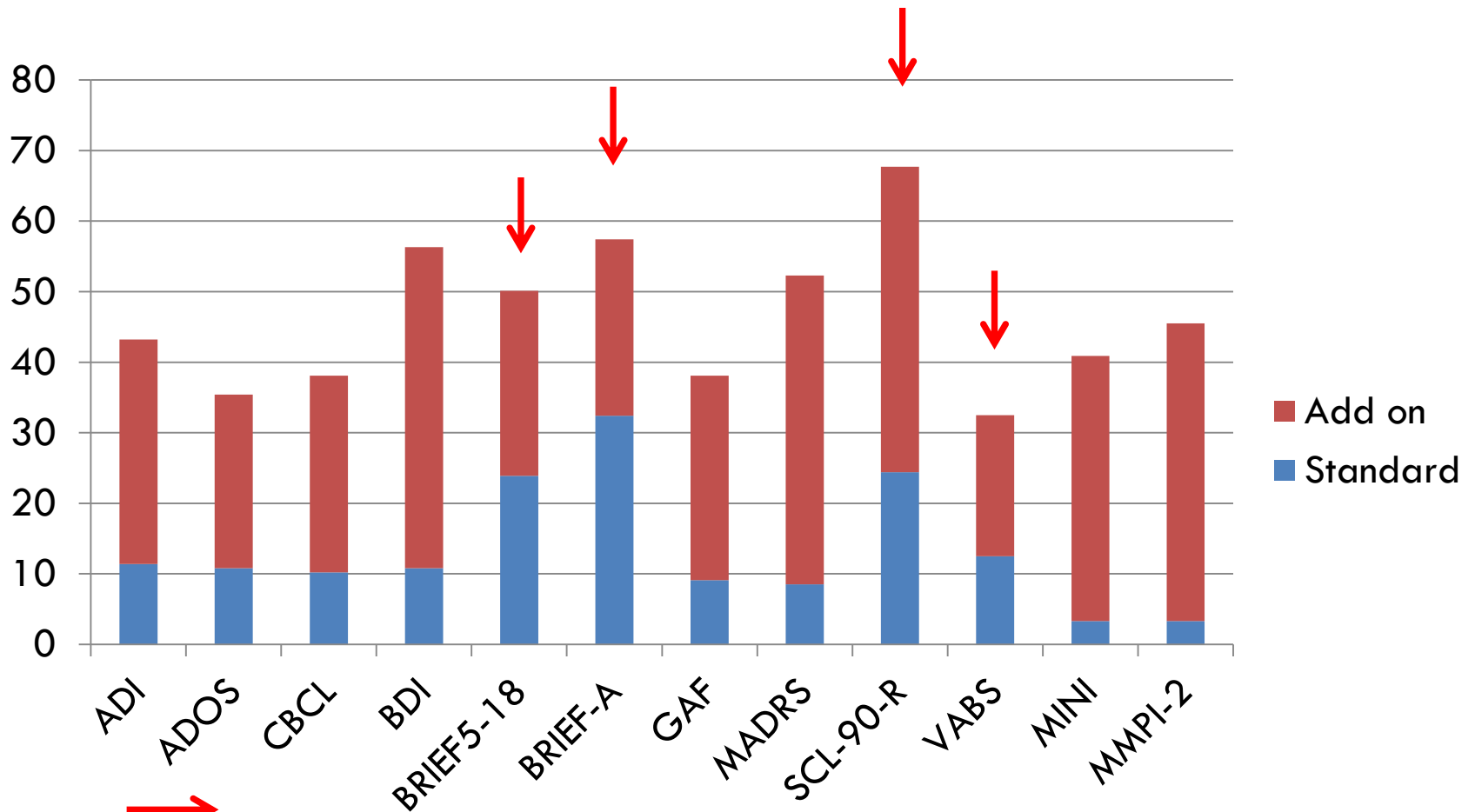

Norske nevropsykologer bruker flere spørreskjema fast (standard) og av og til (add on) enn deres Skandinaviske kolleger (data ikke komplett fra Finland)

Mest brukt i Norge

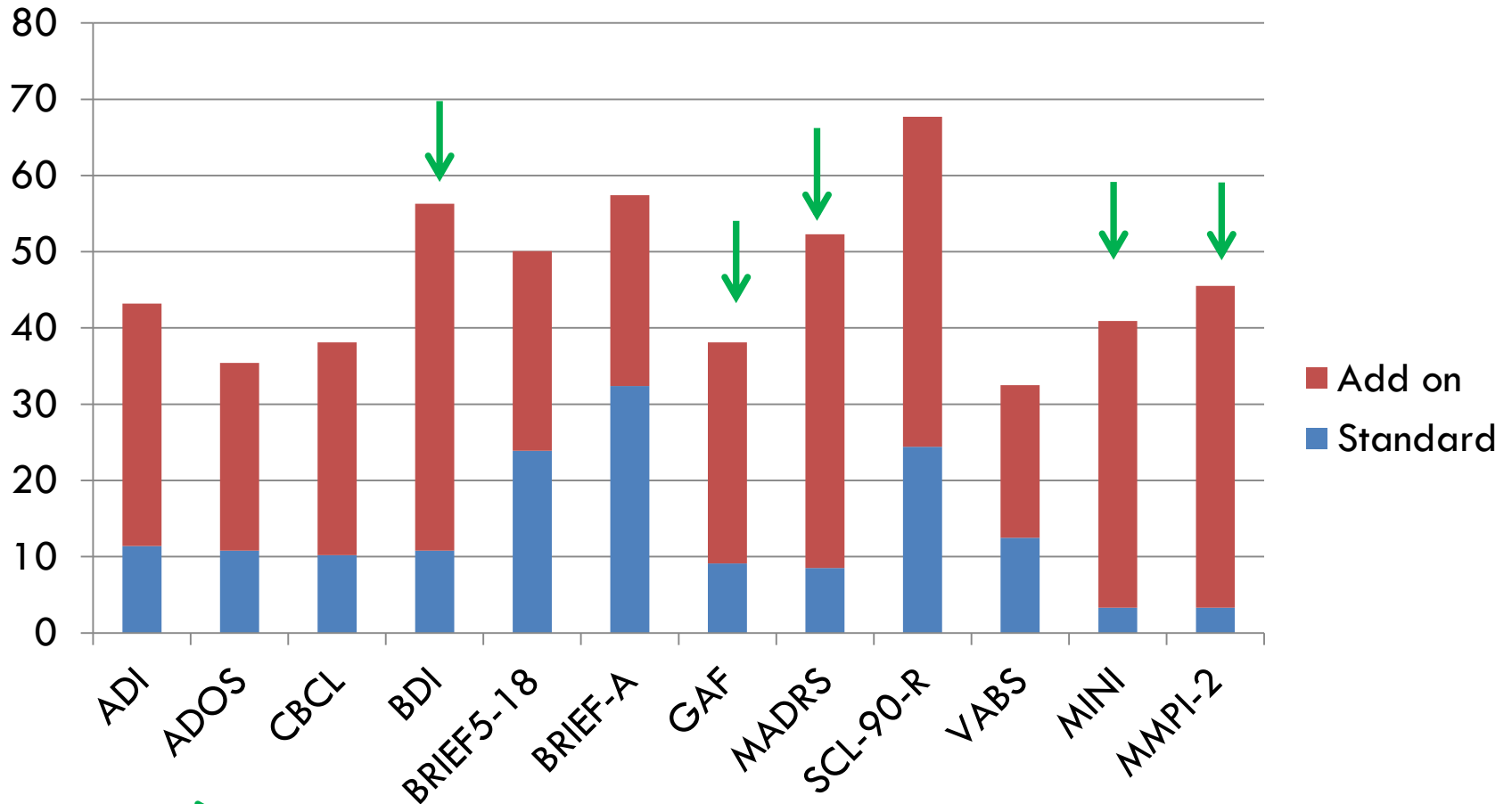

Mest brukt i Norge

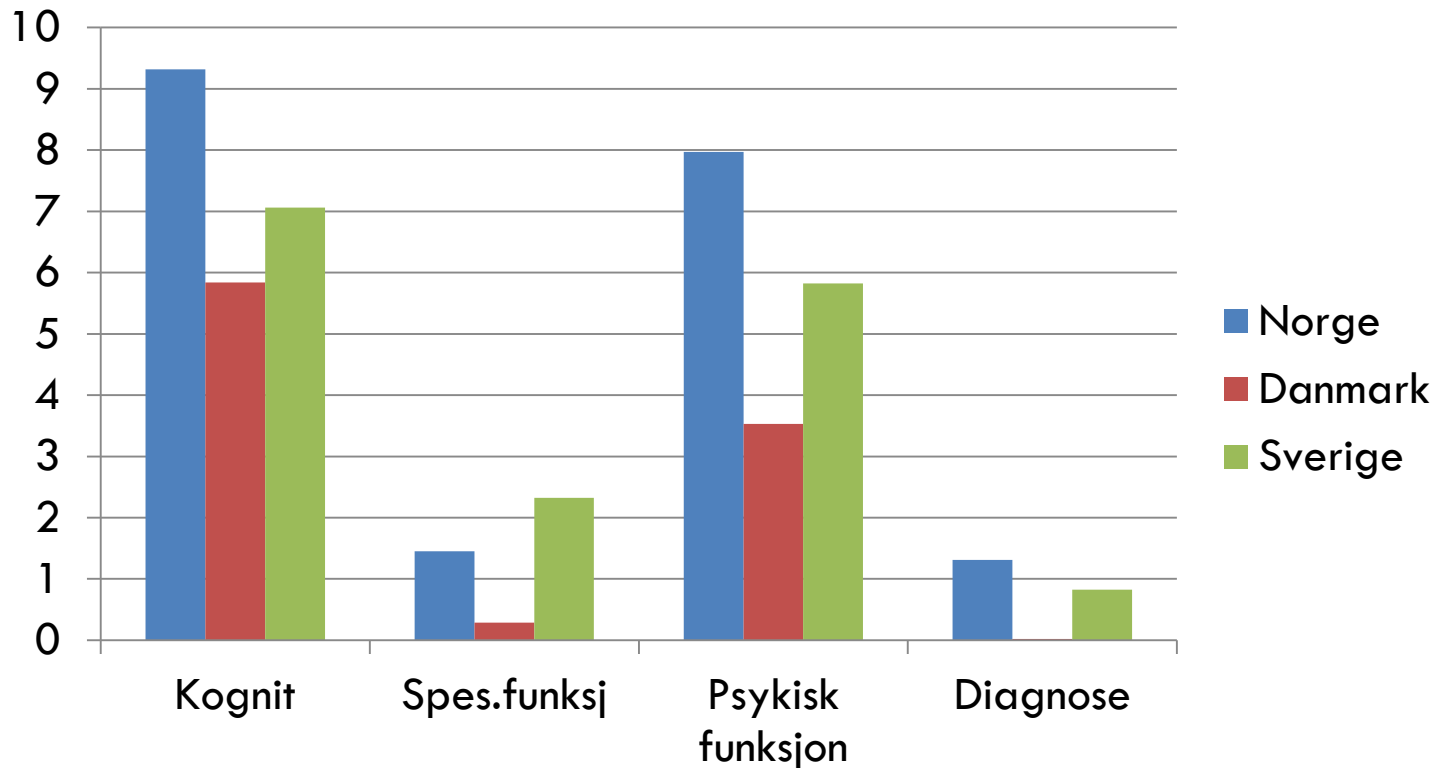
Høyest andel brukt som standard

Mest brukt i Norge

Mest typiske tilleggsskjema for spesielle saker

Hva slags spørreskjema

Hovedsakelig spørreskjema som kompletterer us. av 1) kognitiv funksjon (eks. BRIEF) og 2) kartlegger psykiske symptomer (SCL-90-R, ASEBA)

Er det en sammenheng mellom testbruk og spørreskjemabruk?

- Norden: korrelasjon .594 mellom antall tester og antall spørreskjema brukt noensinne, men .296 mellom antall tester og spørreskjema i *standard* undersøkelse
- **Altså: Det å kjenne mange tester indikerer også at man kjenner mange spørreskjema. Sammenhengen ikke like uttalt på det å bruke mange tester og mange spørreskjema i standardundersøkelser.**
- Ganske lik sammenheng mellom å bruke mange tester noensinne og bruke mange spørreskjema noensinne i alle de Nordiske land. Bare i Norge er det en ganske høy sammenheng mellom å bruke mange tester og spørreskjema i *standard* undersøkelse ($R=.428$)
- **De som undersøker mye i Norge, kartlegger også mye....**

Oppsummering spørreskjema:

- Økning i bruk av spørreskjema siden 2009:
  - ▣ Den gang 6 nå 10!
- Norske nevropsykologer bruker flere skjemaer enn Skandinaviske kolleger
- Hovedsakelig brukt for å kvalitetssikre/gi økologisk valid informasjon om kognisjon (oppmerksomhet, EF i ADHD utredning).
- Også mye brukt for å kartlegge psykiske symptomer

Konklusjon

- Kompetanse er viktig: spesialister kan bruke flere verktøy, og bruker flere tester i standard undersøkelse, men ikke flere spørreskjema
- Kjenne flere verktøy enn man bruker er viktig for ekte fleksibilitet i testutvalg.
- Nordmenn er Nordens amerikanere!
- Skoleretningene er historie:
  - ▣ Dominans av kvantitativ-prosess-modell verktøy